

N:o 67.

Ank. till Riksd. kansli den 1 maj 1894, kl. 10 f. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande för Riksdagen af förslag till ny fiskeriförordning äfvensom till ny förordning angående vissa delar af vattenrätten.

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till lagutskottets behandling öfverlemnad motion, n:o 6, har herr *Ljungman* med hänvisning till motionen bilagda förslag till ny förordning om rätt till fiskes utöfning och till ändrad lydelse af 4 § i gällande stadga om skiftesverket i riket, hemställt, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t an- hålla om framläggande till Riksdagens pröfning och godkännande af *dels* förslag till ny förordning om rätt till fiskes utöfning och till ändrad lydelse af 4 § i gällande stadga om skiftesverket i riket, grun- dade hufvudsakligast på en fullständig revision af fiskerättsbestämmel- serna i byggningsbalken och fiskeristadgan den 29 juni 1852, och

dels förslag till ny förordning angående de delar af vattenrätten, hvilka icke behandlats uti de den 30 december 1880 utfärdade för- ordningarna om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund, om allmän farled och om allmän flottled.

Till stöd för ifrågavarande framställning anför motionären:

»Fiskeristadgan den 29 juni 1852 innehåller i kap. 1 bestämmelser »om fiskerättighet» och i kap. 2 bestämmelser »om kungsådra», hvilka, jemte motsvarande ansvarsbestämmelser i kap. 5, uppenbarligen äro af allmän lags natur och så äfven uppfattades, när de under förra år-

hundredet först stiftades. Samma stadga är emellertid, i trots deraf, att högsta domstolen uti infordrade utlåtanden den 17 maj 1836 och den 27 april 1852 särskildt framhållit, att nämnda bestämmelser vore af den beskaffenhet, att deras ändrande »icke kunde grundlagsenligt ske i annan ordning, än 87 § regeringsformen föreskrifver», icke dess mindre hel och hållen utfärdad på administrativ väg, utan att Riksdagens »samtycke» inhemtats, och detta fastän de 1852 sålunda utfärdade bestämmelserna om rätt till fiske särskildt i saltsjön så högst väsentligt afvika från de dessförinnan gällande, att helt ändrade, i verkligheten olagliga rättsförhållanden derigenom inträdt. Nya bestämmelser af allmän civillags natur tillades ock utan grundlagsenlig medverkan från Riksdagens sida.

Under slika omständigheter äro domarena, på grund af deras embetsed, skyldige att i nämnda delar *icke* tillämpa stadgans föreskrifter, hvilket förhållande redan ensamt för sig bör påkalla rättelse genom en ny i laglig ordning åvägabragt förordnings utfärdande. Än större skäl dertill finnes dock deri, att enskilde personers bevisliga rätt genom den merabemälda stadgans ifrågavarande bestämmelser kränkts och fortfarande kränkes, att fiskarens rätt till fritt deltagande i rikets största fiske gjorts osäker, att lagligen upphäfdade stadganden och privilegier återgifvits gällande kraft, och att de ändrade eller nya stadgandena äro till sin affattning otydliga, för att icke säga obegripliga och vilseledande, samt att de i vissa fall fört med sig vittnesedens missbrukande såsom rättsinstitut för förvandlingen af privat egendom till kollektiv sådan, hvar till kan läggas, att stadgans fiskerätsbestämmelser sakna nödig fullständighet och i öfrigt icke motsvara billiga anspråk å en duglig och aktningssjudande lagstiftning. Full öfverensstämmelse mellan byggningsbalkens och fiskeristadgans fiskerätsbestämmelser finnes icke och ej heller emellan nu gällande skiftesstadgas och den äldre fiskeristadgans bestämmelser i fråga om skifte af fiske i saltsjön, af hvilka den senares i 1783 års förordning »om egodelningar och storskiften» framkallade föreskriften att »fiske bör under samfäldt nyttjande förblifva», o. s. v.

Den nu gällande fiskeristadgans ofullständighet och fiskerättens fördelning på *fyra* skilda håll hafva fört med sig icke blott ovisshet om hvilka af de mot hvarandra stridande bestämmelserna, som verkligen borde gälla och ega företrädet, utan äfven den olägenheten, att länge sedan lagligen upphäfdade stadganden fortfarande qvarstå i allmänna lagen och att för fisket viktiga bestämmelser kunnat ändras, utan att lagstiftaren ens insåg ändringens innebörd.

Redan 1878 aflät Riksdagen en skrifvelse till Kongl. Maj:t (n:o 35, punkt. 28) om »fullständig revision af kongl. fiskeristadgan den 29 juni 1852 jemte öfriga författningar, som beröra fiskerinäringen»; men den komité, som för ändamålet tillförordnades den 22 januari 1881, har i sitt den 3 mars 1883 afgifna betänkande med förslag till ny fiskeristadga m. m. i afseende på fiskerätten icke lemnat ett nämnvärdt bidrag ens till svårigheternas lösande eller ämnets närmare utredning; hvadan arbetet dermed alltså måste begynnas å nytt. Vid ett sådant arbetes utförande bör för den skull icke, på sätt dock hittills skett, tagas hänsyn blott till förmenta tekniska insigter i fiskeriyrket eller naturhistoriska studier, utan äfven och företrädesvis till lagkunskap hos dem, hvilka arbetet anförts.

Uti de under åren 1884—1886 till Kongl. Maj:t ingifna utlåtandena öfver 1881 års kongl. fiskerikomiténs nämnda förslag till fiskeristadga blef ock från flera håll påpekadt, icke blott att fiskeristadgan, trots nämnda förslag, behöfde underkastas en ny fullständig revision, utan äfven att både fiskerätten och vattenrätten i såväl sötvatten som saltsjön borde i vissa delar omarbetas och göras fullständigare. Det blef vidare framhållet i dessa utlåtanden, att nödig öfverensstämmelse saknades mellan 12 kap. 4 § jordabalken och 1 § 2 mom. i gällande fiskeristadga, samt att fiskerättsbestämmelserna borde brytas ut ur fiskeristadgan och föras öfver till den allmänna lagen.

Fiskerilagstiftningen torde nemligen, med hänsyn till det i flera afseenden så olikartade innehållet, lämpligast böra fördelas på en för hela riket gemensam »förrordning om rätt till fiskes utöfning» af allmän lags natur, en »allmän stadga för hafs fisket vid rikets westkust» och en »allmän stadga för rikets sötvattens- och östersjöfischen», hvilka båda stadgar borde vara af allmän ekonomisk författnings natur, samt slutligen, i den mån sådana af behofvet påkallas, äfven *särskilda*, af länsstyrelserna (eller i visst undantagsfall af Kongl. Maj:t), i enlighet med nämnda allmänna författningars föreskrifter, fastställda *fiskeristadgar för de olika orterna*.

Enligt § 2 i nu gällande fiskeristadga är det visserligen tydligt, att enskild rätt till vattnet och hafsbotten inomskärs och uti hafsbandet finnes, men deremot alls icke innebörden af denna rätt, hvilken af egarne möjligen kan göras gällande emot icke blott det allmännas, utan äfven enskildes behof af att för vissa nödvändiga ändamål få använda både botten och vatten. För »vattendragen» inuti landet finnes innebörden af denna grundegarens rätt öfver vattnet i vissa hänseenden

närmare angifven och för allmänna behof tillbörligen inskränkt uti de tre den 30 december 1880 utfärdade vattenrättsförordningarna; men för de insjöar, som icke gerna kunna hänföras under benämningen »vatten-drag», och för bestämmandet i allmänhet af gränserna för egarnes grund och vatten finnas äfven för sötvattnen inga andra lagbud än de, som innehållas uti 12 kap. 4 § jordabalken, och de äro uppenbarligen i flera fall allt annat än tillräckliga eller i förhållande till tidens ökade kraf lämpliga.

En tidsenlig lagstiftning för rätten till fiskes utöfning förutsätter ock, hvad särskildt saltsjön vidkommer, befintligheten af genom lag ordnade vattenrättsförhållanden, hvarförutom det icke kan vara lämpligt, att sistnämnda förhållanden, såsom nu är fallet, skola vara reglerade blott genom lika otydliga som ofullständiga bestämmelser i en stadga af till väsentlig del ekonomisk författnings natur, så att man riskerar få de viktigaste rättsförhållanden på administrativ väg omstörtade».

Utskottet vill ingalunda förneka, att gällande fiskerilagstiftning i flera hänseenden tarfvar revision. Såsom motionären själf erinrat, har också behofvet af en dylik revision föranledt Kongl. Maj:t att på Riksdagens framställning uppdraga åt en komité att, med hänsyn jemväl till de förändringar i lagstiftningen rörande den s. k. vattenrätten, som efter det berörda framställning skett kommit till stånd, och efter utredning af de verkningar gällande fiskeristadga utöfvat på fiskerinäringens utveckling, företaga den begärda revisionen samt derefter afgifva författningsförslag i ämnet.

Öfver de i anledning häraf utaf komitén utarbetade särskilda författningsförslag hafva infordrade utlåtanden numera afgifvits af vederbörande myndigheter.

Då emellertid enligt vunnen upplysning nämnda förslag ännu äro på Kongl. Maj:ts pröfning beroende, samt det vid sådant förhållande icke torde vara ändamålsenligt, att Riksdagen för närvarande genom afåtande af en skrifvelse, innehållande mer eller mindre bestämda uttalanden beträffande sättet för frågans lösning, går den behöriga pröfningen af förslagen i förväg och till äfventyrs derigenom vållar uppskof med samma lösning, föranlåtes utskottet hemställa,

att herr Ljungmans ifrågavarande motion icke
må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 30 april 1894.

På lagutskottets vägnar:

L. ANNERSTEDT.

Herrar *Hasselrot, F. Andersson, Näslund* och *Kardell* hafva begärt
få här antecknadt, att de icke deltagit i ärendets behandling inom
utskottet.
